

SANT JOAN DE LES ABADESSES

SIS DIES, SI BÉ QUE NO ENTERS, AMB JOAN COMA

FESTA MAJOR 1999

Tornem a tenir a les mans, un any més, un programa de festa major. És sensació estesa entre els santjoanins que el programa és part integrant de la festa, d'aquests dies d'alegria i joia per a Sant Joan. Poder disposar d'aquests llibrets, fets amb molta voluntat i gran encert, s'ha convertit en un altre element indispensable de la nostra festa major. Suposo que, dins d'aquesta mateixa línia, cada programa té unes singularitats que el fan especial, però, si se'm pot permetre, considero que el que teniu enguany a les mans n'és encara un xic més, de singular.

La història en format narratiu i contemporanitzat en sis dies d'un visitant àvid de tornar a reviuire la nostra –i també la seva- vila és un bon mètode per a recordar o conèixer aspectes del nostre ahir no tan llunyans. Algú pot creure que traslladar-nos a èpoques del passat i recordar persones reals i fets totalment verídics no és el millor fil conductor d'un programa de festa major. Malgrat tot, recordar sempre és útil. Per als qui ens és impossible de reviuire els personatges i les situacions que surten en el relat –per raons evidents d'edat- ens és beneficiós en el sentit d'ensenyar-nos pinzellades de la vida quotidiana i d'alguns personatges de Sant Joan. Per als qui les visqueren, o per als coetanis, suposo que portaran records, en alguns casos, amables. Per tant, espero que aquest programa serveixi per a continuar en la tasca, a vegades tan feixuga, però al mateix temps tan necessària, de recordar el nostre passat.

Finalment, vull utilitzar les darreres ratlles d'aquest escrit per desitjar, d'una manera molt sincera, una molt bona festa major a totes les santjoanines i santjoanins, així com a totes les persones que s'estimen o visitaran Sant Joan de les Abadesses durant aquests dies.

Carles Bassaganya
Alcalde de Sant Joan de les Abadesses

**SIS DIES, SI BÉ QUE NO
ENTERS, AMB JOAN COMA**

PAU ORLINA

No fa pas gaire, vaig acompanyar l'amic Joan —68 anys— i la seva filla petita, Núria —23 anys— a visitar la vila. Va ser una visita realment curiosa. En Joan és fill de la vila i va passar-hi l'adolescència. Després es va perdre per altres camins. Ara ha tornat a fer-hi una visita llarga. De moment, diu, s'hi estarà una setmana; però té el propòsit d'acabar-hi els dies. De fet, en Joan ha vingut a recordar. A recordar i a buidar el sac. No para d'explicar facècies i històries. La filla, que estudia arquitectura, aguanta estoicament la lata del seu pare. Solament, de tant en tant, hi fa una observació tècnica. I ell, vinga parlar de tafaneries i anècdotes. En sap un niu. Si ara jo les explico, és perquè em va entusiasmar la passió d'un home que estima i enyora i recorda, amb detalls inversemblants, aquests fets que també són nostres. Jo no puc afirmar que aquests fets siguin del tot veritat. Caldria contrastar-los. Però això és feina d'historiadors. Jo només relato allò que en Joan m'ha explicat. Això sí, miraré de fer-ho de la manera més exacta possible i de ser fidel a les seves paraules. Penso que tot això és també la nostra història. No hi ha abats, ni comtes, ni monuments, ni pedres. És la petita història de la petita gent com nosaltres, i d'una època que tot era clos i raquític; els anys de la postguerra.

DIA PRIMER

Hem sortit del monestir. La Núria s'ho ha passat bé. Es veu que l'arquitectura d'absis i voltes és apassionant. Encara visitem el museu —la Núria troba que té una distribució modèlica—, que en Joan comença amb els seus records. Això, diu, era l'antiga rectoria. El primer rector de qui tinc memòria era mossèn Sanglas. Un home de caràcter i de geni pujat. Va tenir qui-sap-les trifulgues amb els militars i la guàrdia civil —era just d'acabar la guerra— perquè predicava en català. Hi va intervenir el governador de Girona i el bisbe de Vic. Un rebombori. Ell, però, aguantà ferm i se'n va sortir. Al cap de poc patí una feridura. Però, baldat i tot, encara feia rutil·lar la parròquia. Aquí, en aquest racó —i assenyalà un angle del que és ara museu— hi tenia els serveis. Es va fer penjar una corda del sostre i, agafat d'una mà, ell sol es manegava. Més tard llogà una mena de frare-infermer per assistir-lo. Era un «hermano» un xic estrany. Duia una bata beix i es passejava, havent dinat, per la plaça de l'Abadia —el Corral, en dèiem— i llegia el seu llibre d'oracions. La Pepa Cinteta no el podia veure. Deia que donava mals i que per culpa d'aquell bruixot passava les nits que passava. El rector era de Manlleu i de família bona i tenia dues major-

dones, dues germanes, les quals, mort el rector, van fer la viu-viu anys i anys, com dues petites ombres, al pis de dalt de ca la Munda.

I encara us n'explicaria més, de rectors. Mossèn Tolosa, que sabé mantenir l'entusiasme del senyor Espona i de l'arquitecte Duran mentre feien la restauració del monestir. Era un home primitiu i directe. Els vicaris van acabar vivint a l'altra banda del claustre, al pis de sobre de ca la Mònica, un altre personatge, la Mònica campanera.

Encara recordo, en els últims anys de ser a la vila, com un vicari, que estic que ara és bisbe, anava a menjar cada dia a ca la Bonica i que, per cert, donava uns exemples de modèstia fora del comú. A la fonda hi feia estada una noia que només de veure-la ressuscitava morts. Doncs bé, diuen que el vicari no la va mirar mai i que si mai es topaven casualment a la porta, ell s'enrojolava i caminava amb els ulls baixos. La gent se l'estimava, aquell vicari que es tornava vermell per no res i que traspuava bondat i seriositat. Amb ell, un grup de joves vam fer un viatge a Mallorca, i estic segur que cap no l'ha oblidat.

Ja a fora, la Núria s'ha desentès de la xerrameca del pare i em penso que calcula proporcions del petit claustre de l'Abadia. En Joan no calla.

Aquí —i assenyala una finestra reixada, a la part dreta de l'Abadia— hi havia el «cuartelillo». La Núria diu que segurament era l'antiga capella de l'abat. Aquí, dic, hi havia el «cuartelillo» i encara hi veig tancat en Manel de cal Frare de Surroca. Quin element, en Manel! Petitet, d'edat indefinida, cofat amb barretina, trompa constant, cantava i baladrejava quan el sereno li feia dormir la mona a la prevefició. De petits ens feia un xic de basarda: mans brutes, de parlar escatològic i una mena de rialla entre sarcàstica i defensiva. Era un personatge pintoresc. Qui hi tenia més tol·les, era l'Olivet, sereno i vetllador de l'ordre. N'has sentit a parlar de l'Olivet?

DIA SEGON

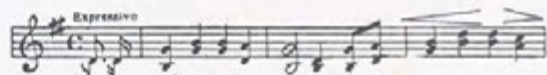
Com et deia, l'Olivet era sereno. Jo l'havia sentit a trucar, de nit, a les portes del barri i avisar la gent quan era hora de llevar-se. Si veia llum en una casa, fora d'hora, feia sonar el xuixo i tothom sabia que, si calia ajut, ell era allà. L'Olivet era un bon home i en les llargues hores silencioses de les nits de poble, s'inventava la seva vida. A les tardes l'explicava al cafè. La gent l'escoltava atentament i després es reia de les seves guatlles. Jo estic segur que l'Olivet va dir sempre la veritat més estricta. La seva veritat. El que passa és que la gent no sap la vida de nits i allò que no entén diu que són mentides. L'Olivet havia dut pistola. A la vila, només en duïen militars i guàrdies civils. No sé perquè la duia, ni ell segurament tampoc. Explicava que un dia es trobava a l'estació de Ripoll. Duia la pistola i es passejava pausadament esperant el tren. Uns bordegasos van començar de riure-se'n i deïen que si la pistola era de fusta. El tren no arribava i les bromes pujaven de to. Ell, sense ni immutar-se, agafa una llauna que corria per terra, la tira enlaire, es treu la pistola i descarrega totes les bales. Un d'aquells xicotassos recull la llauna i hi havia perfectament escrita amb forats de bala la paraula OLIVET. Una nit, eren les tres —ell ho explicava—, feia el tomb acostumat per la vila. Començava a fresquejar. La nit era fosca i corria un alè d'aire desagradable. Els tocar-

dans ja havien fet cap a casa seva. Feia estona que en Quei havia barrat les portes del cafè. Ell, que passa pel carrer de la Portussa i sent una estranya olor de gas. Es para. Ensuma bé. I, no hi ha dubte, aquella fetor surt de casa el secretari del jutjat. Dubta un moment, però es decideix. Truca a la porta. No respon ningú. Insisteix. Res. Cal prendre una determinació. Aquesta gent es troba en necessitat. Es treu la pistola. Despanya la porta. Entra. Tota la família jeia estassada per terra. El braser els havia intoxicat. Calia obrar ràpidament. Agafa el pare, la mare i les dues nenes, els treu a la voravia, agafa el braser, l'endrega, ventila la casa. Torna a agafar el pare, la mare i les dues nenes, els posa al llit, tanca els balcones, adoba els estralls de la porta, i se'n va. Feina feta. I ells, diu, encara no ho saben. Al secretari no li va agradar de sentir a explicar aquestes falòrnies, però ell no s'havia adonat que l'Olivet era l'àngel de la nit que havia de vetllar contra totes les forces del mal.

La cosa que treia més de polleguera l'Olivet eren els forasters nocturns. Mai no se sabia quin aire prendrien. Ell s'entenia perfectament amb en Manel de cal Frare, però dels forasters, no se'n fiava. En aquests casos optava per dissimular i els observava de lluny. Quan marxaven, l'home respirava. Ara podria anar a fer la becaina de les quatre, tranquil, a l'entrada de cal Ferrer.

CXXXIII. — EL BUEN CAMARADA

Yo le - ní - a un ca - ma - ra - da. ¡Nun - ca lo ha - lla - ré me -

la glo - rio - sa jor - na - da junto a mi la - do ma -

Al re - do - blar el... Al re - do - blar el...

com... de da la suya y o...

Su... ca mí...

¡Duerme e...

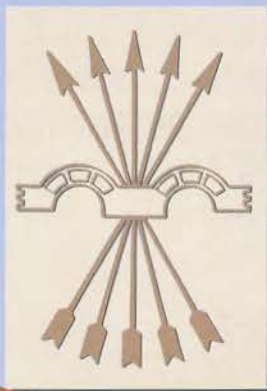
La Pa... Para...

DIA TERCER

Estem asseguts en un banc del Corral. En Joan continua amb les seves. Veus l'Abadia? —diu— Ara fa molt de goig, però n'ha vistes de totes. Abans de la guerra havia servit d'escola de minyons i després de caserna de soldats. Aquí on ara veig que hi han posat una oficina d'informació, era la presó. Sempre hi havia algun soldat, o desertor, o inculpat de no sé què. Feia molta tristesa. A sobre la presó, en un recambró minúscul que solament tenia una finestreta de dos pams, hi vivia la Pepa Cinteta. D'aquesta ja en saps coses, oi? Fa temps, en un programa de Festa Major, vaig llegir que algú n'explicava alt per alt la història. Ara recordo, entre altres mestres, un que, quan parlava als nois de les gestes de la guerra, se li entelaven els ulls, i ho feia en un castellà tan insòlit per a nosaltres, que arribava a fer basarda. Quan el trobàvem pel carrer, fora d'hores d'estudi, ens havíem d'alçar, estirar el braç fent el gest feixista i dir

«buenos días». Eren temps de Fernandos i Isabels i Cids Campeadors. El que més m'impresionava d'aquests ritus governamentals, era veure, en dies de festa, l'alcalde; el cap de Falan-

ge, vestit amb camisa blava i americana blanca; el capità del destacament, aleshores instal·lat a la vila, i el de la Guàrdia Civil, de la qual hi havia també un nodrit contingent, però, sobretot, una senyora cofada amb boina vermella. Asseguts al presbiteri, a l'ofici, feien una estampa impactant. Prop del monestir, hi vivia mossèn Planas del Reixac. Beneficiat perpetu i amb poca salut, muntava unes corals que eren orgull dels vilatans i enveja dels veïns. I el vell Tenas, que tenia un hort amb maduixes. I en Pep Illa, que era constructor i muntava unes bastides admirables amb moltes cordes i taulons i galledes amunt i avall. I, veus la placeta de l'abadessa Emma —ara en dieu dels mexicans—, amb aquesta font tan preciosa que té? Abans era de terra, amb una farola al mig, i els vailets hi jugaven a pilota. Les cases que l'envolten, tan senzilles i proporcionades, una mica restaurades farien un goig que enamoraria. Veus aquesta que té color de crosta de pa? Hi vivia en Quim de ca l'Escloper. Recordo que treia, de tant en tant, la mel d'un rusc salvatge que s'havia instal·lat en una clivella del monestir. I a la casa estreta del costat, al pis de dalt, hi venia, als estius, una família molt curiosa, amb una noia que es dedicava al bel canto i que havia fet algun recital al Centre. Em sembla que es feia dir Carmen de Floristan. La gent deia que feien sessions esperitistes, a les quals assistien digníssimes persones de la vila. Als baixos de ca la

Munda, hi havia la banca Arnús, amb un enorme rètol daurat i unes impressionants reixes de seguretat. I ca l'Aiet, una de les cases més ben situades, arrecerada, tèbia a l'hivern i frescal a l'estiu.

La Núria ha desaparegut, segurament cansada de tanta claca inútil. Dic adéu a en Joan. Demà hi tornarem.

Però mentre fem camí de casa, encara té temps de contar-me la història d'en Sánchez carrabiner.

Diu que, assegut en una cadira de boga greixosa i esfilagarsada, repenjat a la paret de ca l'Aiet, sempre hi havia en Sánchez. Bigotut i malcarat, prenia el sol i llegia novel·les de cow-boys. Fumava «ideales» dels bons i se'ls partia. Una meitat l'abocava en paper de fumar Smoking i el cargolava pacientment i lenta fins que la cigarreta prenia forma de bóta, l'ensalivava i li feia un plec al final per no perdre ni gota de tabac. La màquina d'encendre li feia una flamarada escandalosa. Aixecava el cap enlaire per mor de no socarrimar-se el bigoti, cosa que no sempre aconseguia, i xuclava amb força. De vegades el foc feia estralls i li cremava un bon tros de paper i li queien damunt de les calces ratades una munió de guspises. Remugava no sé què de baix en baix i empenia la feina de nou. L'ungla del dit xic de la mà esquerra era monstruosa, llarga i negra. Li servia per a fer caure la cendra de la cigarreta. No ho semblava, però en Sánchez era més bo que el pa. Era d'Extremadura, d'un poble sense aigua ni arbres. Es va fer

carrabiner, i per la guerra el van destinar aquí a Sant Joan. Era un dels encarregats de fer parar els cotxes en el control. Es veu que la feina no feia gaire per ell: s'adormia sovint i els cotxes li passaven de llarg. Va arribar un moment que, ni que estigués despert, no es paraven. Passaven sense fer cas de la seva mà alçada ni de la seva escopeta. Quan havien passat, en Sánchez mastegava mitja flastomia, s'arronsava d'espatlles i es tornava asseure. Després de la guerra el va jutjar un tribunal militar i el van trobar culpable; potser perquè no se li paraven els cotxes. Va ser desterrat i expulsat del cos. Dos anys fora. Va tornar a la seva terra d'Extremadura, al poble sense aigua ni arbres, però ja no s'hi trobava bé i va tornar aquí. Aquí vigilava, des de la cadira de boga greixosa i esfilagarsada estant, una minúscula botiga de queviures.

Algú deia que li agradava el mam, però no era veritat. Passava que tenia una manera molt especial de beure: s'enviava tot el líquid gorja avall sense deglutir-lo. Una vegada, a Surroca, va encollar un got de vinagre. Bromistes de mala mena li ho havien preparat. En Sánchez, morat, es cabdellava per la cadira. S'alçà, es mirà la colla, va estar una estona quiet, es féu un silenci tens. Després, fent tentines, se n'anà. Diuen que, mitja hora de camí avall, encara tossia.

LAVAR TEÑIR
SEÑORAS Y
CABALLEROS
SE ADMITEN
ENCARGOS

Cervecería La Concha

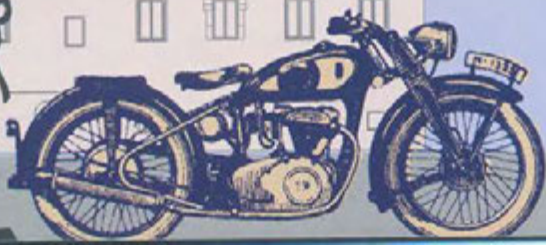
DIA QUART

Mentre la Núria examina l'església de Sant Miquel i fa càbales de com devia ser la infermeria del monestir, en Joan, incansable, torna amb les seves cabòries de recordar.

Aquí, en aquesta casa adossada a la capella, hi vivia en Daniel —Daniel paperer, li dèiem. Era sastre i havia tingut una botiga ben fornida, amb un magnífic taulell de fusta bona i uns prestatges que feien goig. En Daniel, solter empedreït, havia estat en els anys trenta un dels xicots elegants de la vila. Però li va agafar la dèria de fer versos. Fer versos i viure sol pot ser perillós. Va començar a no atendre prou bé el negoci. Li calien hores per a la inspiració. Marxava d'hora cap al bosc i hi esperava pacientment la vena poètica. Tornava cap al migdia, sovint sense haver escrit una ratlla i sempre amb el més calent a l'aigüera. Els clients minvaven i ell es menjava el petit capital. Prou pensava uns rètols a l'aparador, impresos amb grosses lletres de goma «Lavar y teñir señoras y caballeros se admiten encargos»-, però els encàrrecs no venien. Hi havia dies que per tot àpat es prenia un tallat al Centre. S'amagrí ostensiblement. Quan havia, però, engendrat un poema, es re-

**Señora,
si no tiene,
Corona le
conviene**

veixinava un xic i solament frisava per fer-ne partícip qui en fos digne. La majoria defugia aquest honor. Llavors ell s'embutxacava els papers grocs que solia usar i, sense insistir, si convenia parlava del temps. Va acabar miseríós. Es va llogar el pis i vivia encofurnat a l'obrador. La botiga sempre era closa. Tinc entès que el van trobar mort, segurament d'inanició. Enganxat en un vidre de la botiga, encara hi figurava un dels seus rètols: «Señora, si no tiene, Corona le conviene».

Aquest carrer de Sant Miquel, ara tan discret i silenciós, havia estat ple de vida. La que animava més el barri era la Irene, botiguera, xerraire, amiga de tothom i amb una sortida per a tot. Un dia felicitava una dona pel nét que havia tingut. «Gràcies, digué la dona, però és una néta». I la Irene que li fa: «No t'amoïnis, dona, amb el temps ja canviarà».

Saps per què d'aquesta casa encara algú en diu «can pela i deu»? Diu que era el preu del servei, ja m'entens. La casa fou tancada perquè els veïns denunciaven continus escàndols al carrer.

La casa de la cantonada —ara veig que es ven— és can Curto. En Curto era sabater i, com que el ram d'ataconador donava per poc, va desar les eines i es féu campaner. Les campanes li anaven un xic balderes. Ell, però, anà fent.

Amalia de la Pietra

profesora de piano,
teoría, práctica y
perfeccionamiento

Seriós i entotsolat, obria les portes de l'església i estirava calmosament la corda de la campana. Tenia una filla que va patir d'uns mals de cap terribles. Tot el veïnat sentia el seu xisclar. Diuen que li van passar miraculosament.

Ara admirem —en Joan i jo— la casa de can Cerrada, que han polit amb un gust exquisit. D'aquesta casa, em diu, n'havien sortit veritables glòries del futbol local. Aquí, més amunt, passat cal Cabrer, on ara veig una perruqueria, hi recordo un recambró humit i fosc, cedit gratuïtament a doña Amàlia, la qual hi tenia un piano i una cadira i on feia classes de música. Ho deia prou clar un rètol, bellament dibuixat per la Maria de can Toralles i enganxat als vidres de la porta: «Amalia de la Pietra profesora de piano, teoría, práctica y perfeccionamiento».

Doña Amàlia era mexicana, sembla, d'una família culta i rica. De petita ja tocava el piano i era aplaudida en cercles íntims. La seva bellesa etèria i la seva finor d'esperit li prometien un gran futur. Els pares l'enviaren a Itàlia a perfeccionar estudis. Allà va conèixer un home jove, enginyer i ben plantat. Es van enamorar. L'enginyer, però, ja era casat i en aquells temps la cosa no era gens fàcil de solucionar. Decidiren fugir. L'enginyer va trobar feina a les mines de Surroca. Aquí estarien tranquils. Les mines eren importants; fins i tot hi feren arribar el ferrocarril. Doña Amàlia era feliç. Diuen que tenia un vagó de tren exprés per a ella i que, quan hi pujava amb el seu caminar sinuós, mostrava

un turmell finíssim. Vivia a cor què vols. Però les coses bones duren poc. L'enginyer va morir sobtadament d'un atac cerebral. Com que no hi havia cap paper en regla, doña Amàlia va quedar sola i sense dret a res. Però a ella les coses materials tampoc no li importaven gaire. I ni es va adonar que s'anava quedant en la misèria més absoluta. Ella i un pobre gosset que tenia. Baixava cada dia, a peu, des de Surroca; pel camí collia flors i les duia al cementiri. Algú afirmava que li havia sentit dir, en el cementiri: «Gustavito, Gustavito, ya estamos aquí yo y el perrito» i que anava seguit d'una llarga explicació de tot el que li havia passat durant el dia. La misèria creixia i ja gairebé vivia de caritat. Ella de la caritat en deia petits obsequis. I ho agraiïa en un català suau i allargassat amb deix de mexicà i italià. A les classes de piano, hi tenia pocs alumnes, i ella no se'n lamentava pas. Li agradava molt d'enraonar, però la gent li feia vores. Camí de Surroca, sovint l'agafava la pluja. Ella estenia els braços i deia que si era bona per a les plantes, també ho era per a ella. Un dia d'hivern la van treure de la casa que habitava, ja mig morta. Acabà de morir a l'hospital.

EL CORREO CATALAN

Año XXXIII. — 2034. MARTES 14 DE DICIEMBRE DE 1905. PUEBLO DEL CALVARIO DE LLEIDA
Redacción, Administración y Imprenta: PARRA HEREDIA 14, CALVARIO DE LLEIDA

e alemán
Recibida

ayer se constituyó el Consejo Superior de Protección de Menores
Bajo la presidencia del Ministro de Justicia

NUEVO DESEMBARCO ALIADO EN NUEVA BRETAÑA
Ocupación de los sectores O. y E. del cabo Gloucester

DIA CINQUÈ

De la gent que vivia en aquesta plaça —llavors en deien plaça d'Espanya— i en el carrer Major, et ben dic que se'n podria fer un llibre, i llarg, em diu en Joan. En Joan queda embadalit davant les voltes de la plaça. No se'n sap moure. El sorprèn el nou edifici de la Casa de la Vila, i hi troba gràcies i encerts. Però ell, en el fons, encara enyora la casa de can Toralles, amb la seva escala majestuosa i les seves galeries de fusta de cara a migdia. Si per ell fos, encara hi hauria vaques. Es mira l'estanc, que ja no és estanc, i parla d'en Pau i la Madrona i del vi que s'hi trascolava i de la llet fresca que hi duia cada dia la Maria del Molí. Encara recorda els esquellots que van fer a en Soldevila quan es va tornar a casar; i de la bóta que els de l'estanc van treure a fora i del vi que hi va beure, jovenet com era. No cal que et parli —diu— de la gent cèlebre de la Plaça, com d'en Serrat músic o d'en Soldevila polític, o de l'escola laica del carrer Major. Això ja ho sabeu. Jo li dic que la veritat és que jo no en sé gaire res, però que ara tenim a la vila gent lletrada i jove —en Joan Ferrer, en Marcel Miquel i d'altres— que sí que ho saben, i que de tant en tant

en publiquen coses. En Joan, però, continua: Aquí, sota les voltes de baix hi havia un cafè. Era d'en Narat de l'Estanc. Era un local que inspirava calma i on s'estava bé. Els homes no hi parlaven massa alt i fins i tot els beuratges degradats de després de la guerra hi tenien un regust casolà. I en les mateixes voltes, però al racó, l'Àngel Canelles hi instal·là la primera impremta de la vila. Impremta Baronal, es deia. Allò va ser un canvi qualitatiu important. Ara ja es podien fer, a casa mateix, tots els impresos. Ja no calia anar a fora per un recordatori de morts o de primera comunió. Molta gent del poble va fer-se les primeres targetes de visita. I què et diré de can Blanxart? Per mi serà sempre ca l'Adroguer. El senyor Blanxart no el vaig conèixer, però veig que ara en parlu molt, arran del centenari del Centre Catòlic i del munt de papers i llibres que la seva néta us ha llegat. Del que n'he sentit a dir, n'he tret la impressió que era un home il·lustrat i molt catòlic. Qui sí que vaig conèixer, eren les seves filles. Si un dia em vaga, et faré una relació llarga de l'ambient que s'havien creat, de les vetllades culturals que amaniem, del seu peculiar llenguatge, de la veneració als seus avantpassats i del mobiliari que hi havia i que suposo que encara es conserva, etc. Ara anem al carrer Major. Mira, aquí és a ca la Maria Fornera. En Pere Coromines, home de la casa, era un home singular i de pes, i no ho dic solament perquè era

<p>CINE MONTSERRAT Domingo, 20 de junio de 1948</p> <p>La película más simpática del cine</p> <p>AL COMPAS DE...</p> <p>Una película musical de gran calidad donde intervienen algunas actrices MARGARET O'BRIEN, nacional descubrimiento de este último año al lado de DURANTE, RINE ALLYSON, y el célebre pianista español JOSÉ...</p> <p>Además, el divertido y chaparriero...</p> <p>ARTURO Y SU BA...</p> <p>Jueves próximo: EL...</p>	<p>CINE SANJUANÍ Sábado noche-Domingo tarde</p> <p>Ferme programa L...</p> <p>FUERA DE LA LEY</p> <p>Interpretada por el célebre galán idolo de todos los públicos ALAN LAGO, la bellísima actriz CARL KUSSNER...</p> <p>Al programa emocionante interpretado por ALFREDO...</p> <p>CHAN</p> <p>El próximo: EL TAMBOR...</p> <p>El sábado: EL TAMBOR... y AL MORIR LA...</p>
--	---

alt i fornit. Tenia iniciatives, encara que sovint extemporànies. Això ja li venia de lluny. Tinc entès que un seu avantpassat —el sord de l'Arquet— va introduir el ciment a la Península i en construí la primera fàbrica, camí de Surroca. En Pere era extraordinàriament devot de sant Antoni, i encara més de l'ermita de Sant Antoni: hi volia construir un campanar més alt que el Taga. Un any, abans de la setmana santa, llavors que es feien processons, algú va creure convenient d'estrenar un nou pas: l'hort del Getsemaní. Digueren que era costum que el paguessin els forners. Mossèn Planas, encarregat de la recapta, anà a trobar en Pere i li féu tota la retòrica. Després de rumiar-s'ho, en Pere contestà: «Anem al cas que us pagui un sant Antoni». En Pere es féu construir en el terrat de casa seva una mena de talaia des d'on dominava tot el poble. Sovint hi pujava i, assegut en el seu tron, s'amarava de la serenitat del paisatge i comptava les teulades de la vila. Recordo que, de petits, anàvem a nedar al canal de la Central. La resclosa i el canal eren nous, refets després de l'aiguat. Alguna vegada en Pere s'hi deixava caure i hi tirava alguna moneda perquè nosaltres, atrevits que érem, la recacéssim sota l'aigua. El qui més hi excel·lia era en Vinyeta de can Sispis. Nedava com un peix. I tinc entès que, d'aquesta facultat, anys després, en tragué profit. Ara se m'acudeix que el ne-

dador oficial del poble era, però, en Pascal. En sabia! Era l'encarregat de rescatar els ofegats. En Pascal ho era tot: agutzil, recaptador d'impostos i rebuts, i home de bé. Ell pla que en sap d'histories, si te les volgués explicar! Però anem al que dèiem. En Pere i el seu fill Jordi van animar molts anys un cert ambient esportiu de la vila. Organitzaven carreres de 5.000 metres llisos on participaven grans corredors de l'època —recordo un tal Coll— i lliuraven unes copes magnífiques que exposaven a l'aparador de la fleca i que eren l'admiració de tots nosaltres. Aquí, on hi ha un bar-restaurant, era a cal Noi d'Olot. Una botiga amb sabor d'abans de la guerra. Coïen uns cigrons excel·lents i sempre tenien bacallà en remull. El Noi d'Olot tenia cura del rellotge del monestir. Li donava corda cada dia i en greixava les rodes i, tot i això, l'artefacte, que era vell, no sempre anava a l'hora. Explicava facècies i topades misterioses en el campanar. L'escala i els replans s'hi prestaven. Ara sóc jo qui mano la pressa a en Joan. Se m'ha fet tard. Ell diu que encara falta, si fem el carrer Major, parlar de can Vergés, fotògraf i pastisser. De can Vilaseca, fuster. D'en Lenci de can Rudes i l'Engracieta, restauradors que mereixen un capítol a part, de cal Fideuer, del sastre Buixasses, de can Folcrà...

DOLORES

NERVIOSOS

(Neuralgias, Ciática,
de Muelas) y

REUMATICOS

se combaten con

**CEREBRINO
MANDRI**

EFICAZ E INOF

DIA SISE

Noi, me'n vaig, em confirma en Joan. Se m'han acabat els dies. No saps com m'ha agradat de buidar el pap. Llàstima de les coses que m'hi queden. Pensa que no hem fet sinó començar. A cada carrer hi ha històries. I les que no sabem! M'hauria agradat d'explicar-te més facècies, sobretot de la vila nova, que no hem ni encetat. Recordo el metge Franch i el metge Pau i en Lluís de ca l'Estasia. I els Tarré i els Conill i els Armengol i els Vernedas i la Paulina llevadora, que ens lligà el melic a molts i que feia unes circumcisions espectaculars i... Inacabable, ja ho veus. Prometo que, si tens humor d'escoltar-me, quan torni reprendrem el fil. Si som vius, és clar.

La Núria, que havia desaparegut els darrers dies, també s'acomiada. Diu que la vila l'ha captivada. L'ha trobada neta i polida, els monuments bellament restaurats i cases arreglades que fan pensar en una vila culta. I els amics que hi ha fet, que saben parlar de música i d'art i que són entusiastes de fer-ne una vila cada dia més bella i agradable. Tornarà.

—Ja ho veus, noi, com han canviat les coses, diu en Joan, molt satisfet.

ACTES RELIGIOSOS

Novena al Santíssim Misteri, cada dia del 2 a l'11 de setembre, a les vuit del vespre. Cant dels Goigs.

DISSABTE 11 DE SETEMBRE

A les dues de la tarda, repicament general de campanes.

DIUMENGE 12 DE SETEMBRE

A dos quarts d'onze, Solemne missa celebrada presidida per mossèn Anton Martí, rector de la parròquia, farà l'homilia Valentí Tenas i Bartrina, monjo de Montserrat, diaca. A l'Ofertori els paborde de la plaça executaran davant l'altar uns compassos del Ball dels Paborde.

Acabada la missa, trasllat de l'eucaristia al front del Crist del Santíssim Misteri, on romandra` exposat tota la tarda per ser adorada i venerada pel poble. Torns de vetlla.

Vespre, a les vuit, missa i solemne vetlla al Santíssim Misteri.

DILLUNS 13 DE SETEMBRE

A dos quarts de dotze, missa solemne celebrada i dedicada a Santa Maria la Blanca.

DIMARTS 14 DE SETEMBRE

A les onze del matí, missa solemne celebrada i dedicada al beat Miró de Tagament.

FESTES POPULARS

4 DE SETEMBRE, DIUMENGE

A partir de les nou del vespre, Enfilada a Sant Antoni. Sopar popular i revetlla amb el conjunt Lava.

10 DE SETEMBRE, DIVENDRES

A dos quarts de vuit del vespre, al vestibul del Teatre Centre, inauguració de l'Exposició «Sis dies, si bé que no enters amb Joan Coma» imatges retallades de Jordi Canelles.

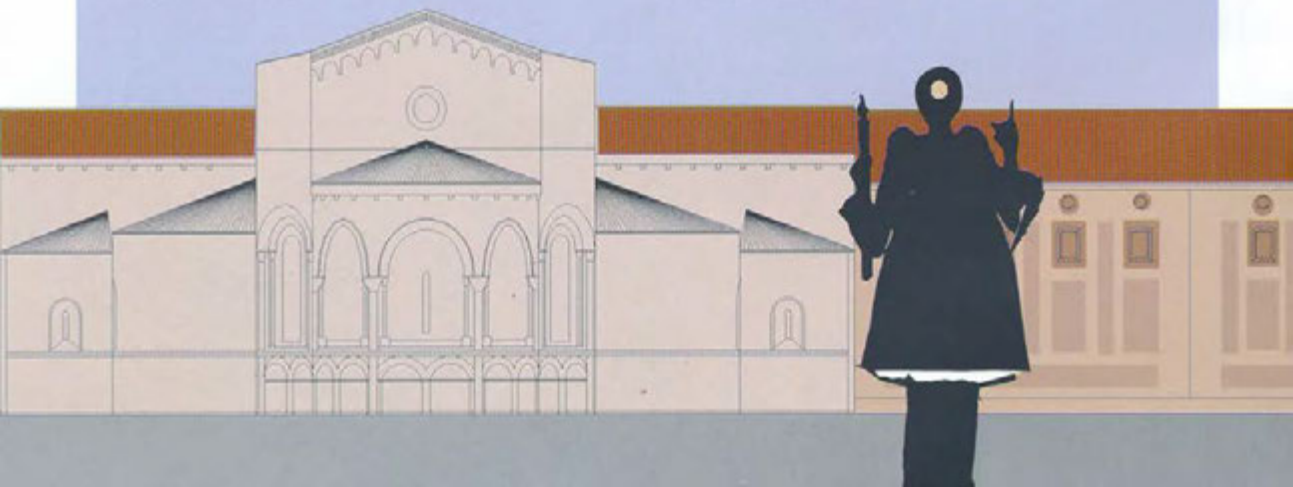
A les onze de la nit, a l'envelat, ball amb el conjunt Moonlight.

11 DE SETEMBRE, DISSABTE DIADA NACIONAL DE CATALUNYA

A les 11 del matí, al Camp Municipal d'Esports, partit de futbol d'alevins entre el C.F. Sant Ramon de Vilafranca del Penedès i el C.E.Abadessenc.

A dos quarts de dotze del migdia, al Palau de l'Abadia, inauguració de les exposicions «Retrobant les arrels» de Guillem Rovira, i «El Ball dels Paborde» de Pere Soy.

A dos quarts d'una del migdia, al Camp Municipal d'Esports, partit d'infantils entre el C.F.Sant Ramon de Vilafranca del Penedès i el C.E.Abadessenc.

A les tres de la tarda, al camp de tir, tirada general al plat.

A les quatre de la tarda al Camp Municipal d'Esports, partit de futbol de cadets entre el C.F.Sant Ramon de Vilafranca del Penedès i el C.E.Abadessenc.

A les quatre de la tarda, trobada de gegants. Els gegants de Sant Joan amb els gegants de Ripoll, Ribes de Freser, Campdevànoi, Manresa, Sant Sadurní d'Anoia i Santa Maria d'Oló faran la cercavila amb els nans. La plantada serà a la plaça de l'Abadia. Tot seguit, festa de l'escuma amb el grup Xip Xap a la Plaça Major.

A les sis de la tarda, al Camp Municipal d'Esports, partit de futbol de juvenils B entre el C.F.Sant Ramon de Vilafranca del Penedès i el C.E. Abadessenc.

A dos quarts de deu del vespre, al campanar, serenates. Tot seguit, cercavila i audició de sardanes a la Plaça Major amb la Cobla Jovenívola de Sabadell.

A les onze de la nit, al Casal de Jubilats, ball amb el duo Brauli i Ramon.

A partir de les dotze de la nit, a l'envelat, ball amb el conjunt Tràfic i La Salseta del Poble Sec.

12 DE SETEMBRE, DIUMENGE

A les nou del matí, al camp de petanca, campionat intercomarcal.

A un quart d'onze del matí, a la plaça Major, les Autoritats, precedides pels gegants i la cobla, s'encaminaran cap al Monestir per assistir a la missa solemne.

A tres quarts de dotze del migdia, a la plaça Major, la cobla Montgrins interpretarà la Sardana d'Honor «Fill de la terra» (estrena) de J. Navarro a la memòria d'Antoni Aneiros, Josep teixidó i Joaquim Ferrer.

A dos quarts d'una del migdia, al passeig del Comte Guifré, sardanes amb la cobla Montgrins.

A un quart de cinc de la tarda, a la plaça Major, els Pabordes, acompanyats del delegat de l'Autoritat i precedits per l'orquestra, ani-

ran a buscar les Pabordesses als respectius domicilis i es dirigiran a la Plaça Major.

A tres quarts de cinc de la tarda, a la plaça Major, Ball dels Pabordes. Les parelles balladores d'enguany són:

Joan Ferrer-Mireia Serrat
Josep Roura-Elisabet Carrillo
Carles Martinez-Eva Bosch
Segimon Serrat-Emma Guillaumes

A les cinc de la tarda, al Camp Municipal d'Esports, partit de futbol de lliga entre el C.F. Arbúcies i el C.E. Abadessenc.

A dos quarts de sis de la tarda, al passeig del Comte Guifré, doble audició de sardanes amb les cobles Montgrins i La Principal del Llobregat.

A dos quarts d'onze del vespre, a la Plaça Major, audició de sardanes amb la Cobla Montgrins.

A dos quarts d'onze de la nit, al Teatre Centre, funció de teatre: «No em toquis la flor» per la companyia de la vila SAT de l'ACPF.

A les onze de la nit, ball al Casal de Jubilats amb la Família Serrallonga.

A partir de les dotze de la nit, a l'envelat, ball amb l'orquestra Gerunda i El Tren de la Costa.

13 DE SETEMBRE, DILLUNS

A les nou del matí, al camp de tir, tirada social al plat.

A les dotze del migdia, a l'avda. Comte Guifré, C. Ramon d'Urg i Pl. Clavé, sardanes amb la Cobla Montgrins.

A les dotze del migdia, a la plaça Major, espectacle infantil amb 6 Vènen i 3 Band.

A la una del migdia, a l'església de Sant Pol, concert amb l'orquestra Montgrins.

A dos quarts de cinc de la tarda, a l'envelat, concert amb l'orquestra Selvatana.

A dos quarts de sis de la tarda, al passeig Com-

te Guifré, doble audició de sardanes amb les cobles Montgrins i Selvatana.

A les sis de la tarda, al Camp Municipal d'Esports, partit de futbol i repartiment de trofeus als jugadors del C.E. Abadessenc destacats a la darrera campanya.

A dos quarts de deu del vespre, els Pabordes, acompanyats del delegat de l'Autoritat i precedits per la cobla, aniran a buscar les Pabordesses als respectius domicilis i es dirigiran a la plaça Major.

A les deu del vespre, a la plaça Major. Ball dels Pabordes.

A dos quarts d'onze del vespre, a la plaça Major, audició de sardanes amb la cobla Montgrins.

A partir de les dotze de la nit, a l'envelat, ball amb l'orquestra Selvatana i el grup Montecarlo. A tres quarts de 5 de la matinada, davant de l'envelat, Diana Florejada amb xaranga musical pels principals carrers de la vila.

A un quart de sis de la matinada, a l'envelat, Ball del Pijama amb el grup Montecarlo.

14

DE SETEMBRE, DIMARTS

A les onze del matí, audició de sardanes amb la Cobla Ciutat de Girona, distribuïdes per la plaça Major, plaça de l'Abadia, avinguda Comte Guifré, plaça de l'Escultor Pujol, carrer Ramon d'Urg i plaça Pompeu Fabra.

A la una del migdia, al Cubilà, sardanes amb la Cobla Montgrins, tot seguit, vermut per a tothom.

A les dues de la tarda al Cubilà, dinar popular.

A les cinc de la tarda, al Cubilà, sardanes amb la Cobla Montgrins.

A les tres de la tarda, Xaranga pel carrers i places de la vila fins a les 7 del vespre.

A dos quarts de vuit del vespre, davant del Camp Municipal d'Esports, La Bogeria.

Itinerari: pl. Clavé - Sant Pol - Comella - avda. Comte Guifré - Tints - Jussà - Corriols - Nobles Gironella - Mestre Nunó - pl. Abadia - Abat Isalguer - Major i pl. Major.

A dos quarts de nou del vespre, a la plaça Major, Sardana Llarga amb la cobla Montgrins.

A un quart de deu del vespre, a les Cinc Fonts, Castell de Focs.

A dos quarts d'onze de la nit, al passeig del Comte Guifré, audició de sardanes amb la Cobla Montgrins.

A les onze de la nit, «La Balada del Comte Arnau», espectacle de carrer del grup Xarop

de Canya. El recorregut s'iniciarà al Camp de Petanca.

A les dotze de la nit, a l'envelat, ball amb el conjunt santjoaní Los Malos.

NOTES

EXPOSICIONS

Del 10 al 14 de setembre, al vestibul del Teatre Centre. Sombres en blanc i negre de Àngel F. Noguera.

A partir de l'11 de setembre al Palau de l'Abadia «Retrobant les meves arrels», de Guillem Rovira i «El Ball dels Pabordes», de Pere Soy.

SARDANA D'HONOR

Dedicada a la memòria dels músics Antoni Aneiros i Josep Teixidó i del secretari de l'Agrupació Sardanista Joaquim Ferrer.

ENFILADA A SANT ANTONI

Com l'any passat, farem una caminada popular fins a l'ermita de Sant Antoni. S'hi podrà pujar a partir les 9 del vespre fins a les 10. L'accés serà exclusivament a peu i per la carretera (trobareu algunes sorpreses durant l'itinerari). No es permetrà l'accés amb qualsevol tipus de vehicle. Cal recordar la necessitat de portar lot.

El tiquet inclou el sopar i tot el material de què se us anirà fornint durant el trajecte.

El preu dels tiquets és de 800 ptes. i es podran adquirir a l'Oficina de Turisme, fins el divendres 3 de setembre.

REPICAMENT I SERENATES DEL CAMPANAR

Per seguir aquesta antiga tradició, el lloc més idoni és des dels claustres del monestir o des del capdamunt del Passeig del Comte Guifré.

Durant aquesta activitat, es parlarà la megafonia de la fira per una millor audició de les peces musicals.

ENVELAT

Enguany, l'envelat es muntarà a dintre del pavelló poliesportiu.

Els abonaments es podran adquirir a La Caixa de Girona, abans del dia 11 de setembre. El preu és de 3.200 ptes.

Per les llotges, es podrà fer reserva prèviament, també a la Caixa de Girona, abans del dia 10 de setembre.

El preu de les llotges és de 6.000 ptes. No inclou l'abonament: aquest s'ha d'adquirir a part. La rifa de les llotges es farà el dijous dia 9 de setembre a les 10 del vespre a l'envelat. Els preus de les entrades seran: Divendres: gratuït. Dissabte: 1.500 ptes. Diumenge: 1.200 ptes. Dilluns: 1.200 ptes. Concert: 500 ptes. Dimarts: gratuït.

DINAR POPULAR

Enguany hi ha la voluntat de recuperar l'anada al Cubilà el dimarts de la Festa major. Se celebrarà el dinar popular a les dues davant el pla del mas. El menú consistirà en una arrosada. Els tiquets, a 1300 pessetes, es poden adquirir a l'Oficina de Turisme fins el dijous dia 9 de setembre. En cas de mal temps es celebrarà al pavelló poliesportiu.

**EDICIÓ D'AQUEST PROGRAMA:
AJUNTAMENT DE LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE LES ABADESSES**

**REDACCIÓ: PAU ORLINA
IL·LUSTRACIONS: ÀNGEL F. NOGUER**

**EL NOSTRE AGRAÏMENT AL DESPATX D'ARQUITECTURA D'AGUSTÍ VILÀ QUE
HA FACILITAT ELS ALÇATS DE LES CASES DEL PLA ESPECIAL DE LA VILA VELLA**